

KAKO UNAPREDITI USTAVNI POLOŽAJ SUDSTVA I SUDIJA?

MART, 2018.

Nezavisnost sudstva određuje se:

- 1) načinom izbora i razrešenja sudija,
- 2) stalnošću sudijske funkcije,
- 3) nepremestivošću sudija,
- 4) zabranom uticaja na rad sudija i postupanje sudije u predmetima.

Za više informacija videti:

Marina Matić Bošković. *Ustavna reforma pravosuđa u Srbiji*. Beogradski centar za bezbednosnu politiku. Beograd, 2018.

Definisati sudsku vlast kao rešavanje sporova o pravu kojim se obezbeđuje vladavina prava.

Ustavom RS sudovi su definisani kao samostalni i nezavisni u svom radu. Izostavljena je definicija pojma sudske vlasti i ne propisuje se nadležnost sudova, kao nosilaca ove vlasti.

Izbor i razrešenje sudija i predsednika sudova svrstati u nadležnosti Visokog saveta sudstva, kao profesionalnog tela.

Postojeće ustavno rešenje, po kome Narodna skupština bira predsednike sudova na predlog Visokog saveta sudstva, stvara rizik od neopravdane politizacije postupka izbora.

Ukinuti trogodišnji probni mandat sudija koji se biraju prvi put.

Ne postoji nikakva razlika u nadležnostima i stepenu stručnosti između onih nosilaca sudijske funkcije koji su na stalnoj funkciji i onih na probnom mandatu, koji su, pri tome, više izloženi riziku da zaštitu sopstvene pozicije stave ispred interesa vladavine prava.

Depolitizovati sastav Visokog saveta sudstva, tako da njegovu većinu čine predstavnici struke, bez ex officio članstva ministra pravde i sa direktnim učestvovanjem predstavnika strukovnih udruženja i civilnog društva.

Visoki savet sudstva ima ključnu ulogu u upravljanju pravosudnim sistemom, kao i u izboru, odnosno predlaganju

sudija i predsednika sudova, zbog čega je neophodno isključiti uticaj politike u njegovom sastavu. To nije moguće ostvariti ako sve članove ovog tela posredno ili neposredno bira Narodna skupština.

Ustavom precizno urediti osnove za prestanak sudijske funkcije.

Postojeća zakonska rešenja su nedovoljno precizna, tako da ih je potrebno uneti u ustavni tekst. I Venecijanska komisija u Mišljenju o Ustavu RS navodi da je ozbiljna praznina što Ustav ne sadrži bilo kakva pravila o disciplinskoj odgovornosti sudija.

Ojačati garanciju nepremestivosti sudija u Ustavu.

Ustav dozvoljava trajni premeštaj sudije bez njegove saglasnosti samo u slučaju ukidanja suda ili pretežnog dela nadležnosti suda u koji je izabran. Treba propisati i uslov da ovakav premeštaj sudije može biti ostvaren jedino u sud iste vrste i stepena.

Imunitet sudija mora da obuhvata odgovornost za izraženo mišljenje tokom celog postupka presuđivanja.

Imunitet sudija bi trebalo preciznije urediti Ustavom, jer postojeća formulacija unosi zabunu i otvara pitanje da li su sudije zaštićene od odgovornosti za izraženo mišljenje samo prilikom odlučivanja ili se zaštita prostire na ceo postupak presuđivanja.